

Szarvas és Vidéke

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:

helyben egy negyedévre . . . 1.20 P.
vidéken egy negyedévre . . . 1.70 P.

PÉLDÁNYONKÉNT 10 FILLÉR.

Szerkesztésért és kiadásért felel:

MÜLLER KÁROLY

Főszerkesztő:

Dr SIMA ISTVÁN

SZERKESZTŐSÉG

ÉS KIADÓHIVATAL:

I. ker. Deák F.-u. 13. Telefon: 109.

Postatakarékpénztári csekkzárlat: 52.866.

TESZEDIK SÁMUEL SZÜLETÉSÉNEK 200. ÉVÉBEN

A magyar nép ruházatkodási gondjai

Minél bátrabban nézünk szembe a háborús gazdasági nehézségekkel és minél gyorsabban valósítjuk meg a háborús helyzet követelményeit a gazdasági életben, annál nagyobb esélyünk van arra, hogy ne csak a harctéren, hanem a belső fronton is teljes győzelmet arasson a nemzet magasabb érdeke. Győzni kell tehát az anyagcsatában is, márpedig ez igen bonyolult és nehéz feladat. A gazdasági életet pontos haditerv szerint kell átalakítani és így az ország mezőgazdaságának és iparának termelőképességét a lehető legmagasabbra fokozni. Hogy ezek nem üres szavak, azt legjobban a ruházatkodás nehézségei ellen fogatosított kormányintézkedések mutatják.

Békeidőben a magyar fonó- és szövőipar bővében volt minden nyersanyagának és aszerint gyártotta cikkeit, amint azokból a lehető legtöbb hasznot szerezhetette. Mi sem természetesebb, mint az, hogy a gyárak lehetőleg minél többféle és minél fényűzőbb cikket igyekeztek forgalomba hozni és jó áron eladni.

A háborús időkben azonban több okból nincs helye a fényűzésnek. Egyrészt nincs nyersanyag, mert a világkereskedelmi forgalom megszűnt, s így egyes szövőipari nyersanyagok, pl. a gyapot egyáltalán nem szerezhető be. Más nyersanyagok, mint pl. a gyapjú, rendelkezésre állanak ugyan, de egyáltalán nem abban a mennyiségben, hogy a drága nyersanyagot felesleges cikkek gyártására lehetne pocsékolni. Végül vannak kitűnő hazai nyersanyagok, amelyekből azonban elsősorban nem fényűzési árukat, hanem tömegcikkeket lehet és kell gyártani. Az illetékes hatóságok tehát levonták a helyzetből folyó következtetéseket és most az egész vonalon úgy szervezik át a textilanyagok termelését, hogy az eddig termelt sokezerféle cikk helyett csak mintegy százféle cikk készüljön és az áruk 90 százaléka olyan cikk legyen, amely a dolgozó néprétegek szükségleteit elégíti ki.

Addig is, amíg a háborús gazdálkodásra való átállás sikerrel befejeződik, gondoskodni arról is, hogy fennakadás ne álljon be. Ezt a célt szolgálta a közelmúltban beállott és részben még ma is folyó nagyszabású népruházati akció. Mint Gyórfy-Bengyel Sándor közellátási miniszter annakidején a képviselőházban bejelen-

tette, mintegy 30 millió pengő értékű népruházati cikket juttatnak el olcsó áron az ország minden részébe. A szétosztásra a szövetkezeti hálózatot vették igénybe. Ilyen árusítóhely közel 3.000 van az országban, tehát majdnem minden második községre jut egy. A szétosztott, illetve szétosztás alatt álló textilárak összegyűjtése, rendezése és típusok szerinti osztályozása természetesen igen nagy munkát és áldozatkészséget igényel nemcsak az illetékes hatóság, hanem a gyáripar részéről is. Közellátási hatóságok és a gyáripar együttműködése nagy eredményeket is hozott, s így a magyar nép ruházatkodása terén egyidőre sok komoly gondot sikerült elvetni. Eddig több,

mint kétezer községbe jutott el az áru. Ami a ruházati akcióval egybekapcsolt cipőakcióval együtt számítva ez már jóval több, mint négy millió pengő értéket jelent.

Ez a népruházati akció természetesen nem sokat érne, ha nem volna olcsó és elfogadható áron hozzáférhető. A közellátási miniszter e tekintetben nemrégiben jogos büszkeséggel mondhatta, hogy 59 filleres flanelt is tud adni, s az újabb napvilágot látott adatok szerint egy kész nadrágnak az ára cernázott anyagból, posztó-áruról van szó, 6 pengő 50 fillér és körülbelül ugyanennyibe kerül egy kész munkás cájg-kabát. Duplábélű cájg-ruha és bekecszövetből készült

bekecs, prémgallér nélkül 32 pengőtől kezdve, prémgallérral pedig 48 pengőtől kapható. A készítésben és ellátásban nemcsak a gyárak, hanem az állami közüzemek is résztvesznek.

Mint látható, a kormány igazán nagyvonalú és korszerű intézkedésekkel siet a dolgozó társadalom megsegítésére és gondoskodik a magyar ember ruházataról. Természetes azonban, hogy a népruházati akciónak akkor lesz igazán sikere és akkor éri el célját, ha a társadalom maga is ügyel arra, hogy az olcsó ruházati cikkek az arra valóban rászorultaknak jussanak, s így a legtávolabbi faluban is érvenyesüljön a magasabb nemzeti érdekek és a testvériségek az a szelleme, amely az illetékes kormánykörök fenti nagyhorderejű intézkedéseit sugalmazta.

Bárczay János földm. államtitkár Szarvason

A Magyar Élet Pártja békésvármegyei képviselői folytatják felvilágosító körútjukat a vármegyében — Szarvas, Békésszentandrás és Csabacsüdre február 8-án jönnek

A Magyar Élet Pártjának békésvármegyei képviselői — mint ismeretes — Beliczey Miklós főispán vezetésével tavaly nagyszabású vármegyei körutat kezdtek meg, hogy a falvak és városok népeivel megismertessék az időszerű politikai és általános kérdéseket. Mint értesülünk, a főispán ezt a megkezdett körutat tovább

folytatni fogja, s a vármegyei Magyar Élet Párti képviselők, dr. Bíró Zoltán központi titkár részvételével, bővülten több politikai vezéregyéniséggel újra végigjárják a vármegyét s tájékoztató előadásokat tartanak az aktuális bel- és külpolitikai kérdésekről.

Szarvasra programszerűleg február hó 8-án jönnek, s az

itteni, a Gazdakörben megtartandó nagyválasztmányi ülésen részt vesz és felszólal Bárczay János földművelésügyi államtitkár is. A szarvasi gyűlés délelőtt 11 órakor kezdődik.

Ugyanaznap délután 3 órára már Békésszentannoráson lesznek a képviselők, délután pedig Csabacsüdre, ahol a MÉP választmányi ülése.

Házasulandók figyelmébe!

Február hó elsejétől kötelező az orvosi vizsgálat

Akik a közeljövőben akarnak házasságot kötni, azoknak két nagyjelentőségű új törvénnyel kell megismerkedni. Tekintettel arra, hogy ilyenkor zavarok és tanácstalanságok gyakran előfordulnak, részletesen ismertetjük a teendőket.

Mielőtt tehát a házasulandó felek hirdetésre jelentkezének, a rendelet értelmében be kell szerezniük azt a tisztiorvosi bizonyítványt, mely igazolja, hogy a házasulandók a lakóhelyük szerint illetékes tisztiorvosnál megjelentek, egészségi állapotukhoz szükséges felvilágosítást megadták, magukat megvizsgáltatták és a vizsgálat nem állapította meg fertőző gümőkört vagy fertőző nemibajt.

A házassági előkészületek azonban nem a tisztiorvosnál kezdődnek. A rendelet ugyanis kimondja, hogy a tisztiorvos a felek megvizsgálását megelőzően,

ha a fél a belügyminiszter által feljogosított orvosól harminc napnál nem régebb keltű bizonyítványt hoz arról, hogy egészséges. Ilyen bizonyítványt adhat — természetesen teljes felelősség mellett — a házi orvos, uradalmi orvos, városi orvos, körorvos, OTI-orvos. Az OTI-kezelésre jogosultaknál tenát leghelyesebb, ha a kezelőorvosukkal (kerületi orvos) vizsgáltatják meg magukat és annak bizonyítványával mennek a tisztiorvoshoz.

A tisztiorvosi hivatal előre megállapított és közhírré tett napokon a hivatalos órák alatt látja el a vizsgálatot. A felek erre a célra készült kérdőívet kötelesek kitölteni. Ezután következik a vizsgálat, mely a fent említett orvosi bizonyítvány birtokában elmaradhat. Megjegyzendő, hogy ha tisztiorvos jónak látja, az orvosi bizonyít-

vány ellenére is megvizsgálhatja a feleket. A kérdőív kitöltése és a vizsgálat, illetőleg az orvosi bizonyítvány felmutatása után a tisztiorvos bizonyítványt állít ki, mellyel azután már lehet az anyakönyvvezetőnél jelentkezni.

Nem kell személyesen megjelenni a vizsgálaton akkor, ha valamely közegészségügyi intézet, közkórház, szanatórium, egyetemi klinika, tüdő-, illetve nemibeteg-osztálya igazolja, hogy a fél nem beteg.

Ha a tisztiorvos betegség gyanús tüneteket észlel, mindaddig felfüggesztheti a bizonyítvány kiadását, míg az érdekelt fél valamely közegészségügyi szervtől megnyugtató bizonyítványt nem kap. Ha tüdőbaj vagy fertőző nemibaj fennáll, a bizonyítvány kiadását megtagadja az orvos és a felek nem köthetnek házasságot.

Ára 10 fillér

A tisztiorvos megtagadó határozata ellen panasszal lehet élni a törvényszéken. A törvényszék vizsgálatot indít, újabb szakértő intézet felülvizsgálatát rendeli el és annak értelmében dönt.

A vizsgálat díja tízezernél kisebb lélekszámú községben 4 pengő, a többiben 8 pengő.

Újból szabályozta a kormány a hústalan napokat

A kormány most kiadott rendeletében a hústalan napok újabb szabályozását rendelte el. A rendelet szerint kedden, szerdán és pénteken semmiféle húst sem nyers, sem konzervált vagy elkészített állapotban fogyasztó részére kiszolgáltatni nem szabad. A kiszolgáltatási tilalom egyaránt vonatkozik a húsarúsító iparosokra és kereskedőkre, valamint a vendéglátó üzemekre.

A kiszolgáltatási tilalom a hét többi napjaira olyképmódosul, hogy tilos hétfőn borjú-, sertés- és juhhúst, csütörtökön borjú- és juhhúst kiszolgáltatni. A Gergely-naptár szerinti (pirosbetűs) vagy nemzeti ünnepekre a kiszolgáltatási tilalom nem áll fenn, tehát ezen napokon bármely hús kiszolgáltatható.

Nem vonatkozik a kiszolgáltatási tilalom a baromfi, a házinyúl, lóhús, hal, zsír, háj, szalonna és töpörtyű, hurka, disznósajt, belsőség (nyelv, tüdő, szív, vese, máj, mirigy, pacal, vér és csont), valamint az ezekből vagy ezek felhasználásával készült élelmiszerekre.

A korlátozások nem vonatkoznak a m. kir. honvédségre, a kórházakra, gyógyintézetekre és gyermeknevelő intézetekre.

A rendelet intézkedik a vendéglátó üzemekben készíthető és kiszolgáltatható ételekről is.

A vendéglőben és vendéglői üzemet fenntartó kávéházban lóhúst vagy lóhús felhasználásával készült ételt kiszolgáltatni nem szabad.

Az apróhúsból, sertésfejből, borjúfejből, stb. készült és engedélyezett ételekből a vendéglőkben, valamint vendéglői üzemet fenntartó kávéházban, kifőzésben és kifőzést fenntartó kávéházban a hét minden napján egy úgynevezett „szabad ételt” kell készíteni, amelyet az étlapon fel kell tüntetni és zsiradékvalójegy nélkül kiszolgáltathatni.

Vendéglátó üzemből húst, halat, burgonyát és tésztát bő zsírral kiegészítve nem szabad készíteni és kiszolgáltatni.

A vendéglátó üzemekben készíthető és kiszolgáltatható ételekkel kapcsolatban a kormány által kiadott rendelet értelmében tojásétel (lágytojás, keménytojás, rántotta, gomba tojással, velő tojással, sonka tojással, majonézes étel, stb.) kiszolgáltatható csak abban az esetben szabad, ha azt a fogyasztó húsétel helyett a főétkezések (ebéd, vacsora) alkalmával fogyasztja.

Kávéházakban és kávéházakban tojásétel csak 13 órától 15 óráig és 20 órától üzemzárásig szabad kiszolgáltatni.

Hírek

Istentiszteletek:

A szarvasi ág. h. ev. ó-templomban vasárnap délelőtt 8 órakor től, délelőtt 10 órakor magyar, az újtemplomban délelőtt 9 órakor től istentisztelet van.

Istentiszteletek a szarvasi róm. kat. templomban: vasárnap és ünnepnap fél 9 órakor diákmissze, fél 10 órakor csendes missze, fél 11 órakor szentbeszéd, nagymissze. D. u. 4 ó. ájtatosság. Köznapokon szentmise 8 ó.

Szarvason református istentisztelet tartanak vasárnap délelőtt 10 órától az Árvaház dísztermében.

Reményi-Schneller

pénzügyminiszter cikket írt a gazdasági egyensúly biztosításának sorsdöntően nagy problémájáról. A modern gazdaság-elmélet szerint az egyenletes fejlődés biztosításának legfontosabb tényezője a gazdálkodás egyes ágazatai között az egyensúly fenntartása. Termelést és fogyasztást, gyártási költséget és jövedelmezőséget, béreket és árakat egyensúlyban kell tartani, nehogy a fejlődés nyugodt ütemét kilengések zavarják meg. Ma már az államügyek irányítói, mint pénzügyminiszterünk is, gyakorlati szakemberek, akik tisztában vannak feladataikkal. A gazdasági egyensúly megteremtésén túl szembe száll azokkal a gazdasági alhírekkel, amelyek ma többfelé burjánzanak. A gazdasági iskolázottság hiánya könnyíti meg az alhírtérjesztők munkáját — állapítja meg a pénzügyminiszter. Valóban fel kell már egyszer vetni a közvélemény gazdaságpolitikai irányításának kérdését, mert lehetetlenség, hogy éppen ezen a legkényesebb területen jelentkezzenek a legfantasztikusabb elméletek és híresztelések, amelyek a tájékozatlan nagyközönséget megzavarják. Igaza van Reményi-Schneller Lajosnak, hogy meg kell tanítani a közvéleményt a gazdasági jelenségek megértésére és akkor egy jelentős zavarú tényezőt kapcsoltunk ki a gazdasági egyensúly biztosításának munkájából.

— **Előfizetőinkhez.** Örömmel közöljük le a hirt, hogy a napokban lapunk hasábjain megjelent előfizetési felhívás nem volt eredménytelen s igen sok új arcot köszönthetünk előfizetőink gazdag táborában. Úgy érezzük, lapunk meg is érdemli előfizetőink részéről emez ismételt és fokozottabb bizalmat, mert hiszen minden szó, mondat, cikk, vagy hír kizárólag a nagy közönség érdekeit tartja szem előtt, amikor az elsősorban őt érdeklő egymástérő rendelkezéseket, az azokhoz fűzött kommentárokat, a mai korlátosságokban bővelkedő okulásra alkalmas híreit közöljük. Szeretettel várjuk a többi előfizetőket.

— **Előléptetés.** A vallás- és közoktatási miniszter Rohony Pál szarvasi ev. tanítót a VII. fizetési osztályba kinevezte. A jól megérdemelt előléptetéshez meleg szeretettel gratulálunk.

— **Kinevezés.** A m. kir. földművelésügyi miniszter dr. Juhász Miklós szarvasi járási állatorvost, m. kir. főállatorvossá a VIII. fizetési osztályba kinevezte.

— **Előléptetések.** A m. kir. belügyminiszter Komjáthy Miklós várm. számv. tanácsosa, Lindenberger János vármegyei számvevői gyakornokot szám-tiszté nevezte ki.

— **Tisztviselők értekezlete a Polgári Körben.** Vasárnap délután 3 órai kezdettel szépszámmú magán- és köztisztviselő gyűlt össze a Polgári Körben, hogy megvitassa és a jelenlévő képviselőnk, dr. vitéz Zerinyi Szilárd figyelmébe ajánlja a legégetőbb tisztviselői problémákat. Az értekezletet vitéz Biki Nagy Imre községi főjegyző, a Polgári Kör elnöke nyitotta meg, majd dr. vitéz Zerinyi Szilárd ismertette a kormányprogramnak a tisztviselőkre vonatkozó részét, különösen a napokban megjelent illetmény szabályozó rendelet megszületésének előzményeit. Kitért beszédében az aktuális bel- és külpolitikai eseményekre is. Az értekezleten az érdekeltek részéről Medvegy György kir. közjegyzőhelyettes, MÉP elnök, Tömörkényi Dezső ta-

nítóképzőintézet tanár, Lelkes Pál ig. tanító, Orosz Iván, Felsővályi János tanár és dr. Ugryn László szólaltak fel.

— **Újévi összejövetel a SzOSz-ban.** A Szarvasi Öregdiákok Szövetsége folyó hó 10-én, szombaton este 8 órai kezdettel igen látogatott újévi összejövetelt rendezett az Alkotmány vendéglő külön termében. Az újévi megnyitói Kemény Gyula mondotta, dr. Kemény Gábor Tessedik Sámuelről értekezett, míg Csank Zsófia magyar dalokat énekelt Weltler Jenő zongorakísérete mellett.

— **Missziói ünnepély.** Az Ev. Leányegyesület január 18-án, vasárnap este 6 órakor különmissziói ünnepélyt rendez tartalmas műsorral, melyre mindenkit szeretettel vár a vezetőség.

— **Néhai dr. Král Pál ügyvédi irodája részére gondnokul — dr. Roszik Mihály ügyvéd kir. járásbíróvá való kinevezése folytán — dr. Dávid László ügyvéd neveztetett ki, aki saját irodáját is a néhai irodahelyiségébe helyezte át.**

— **Az állampolgársági bizonyítványok kiadása.** Megvalósulás előtt álló terv szerint a belügyminiszter az állampolgárság igazolását a törvényhatóság első tisztviselőjére bízta. Az alispán, ill. polgármester fogja azután megállapítani az ily irányú kérelmek jogosultságát, sőt magát a bizonyítványt is ő adja ki. A tervek szerint márciusban már életbe is léptetik az új rendelkezéseket.

— **Az OMBI-könyvek meghosszabbítása.** Az 1938. évi XII. t. c. kötelezővé tett biztosítás könyvecskét minden évben meg kell újítani. A múlt év szolgálatnak megfelelő, bélyegeinek a beragasztási kötelezettsége a törvény szerint a munkaadót terheli, bár a bélyegdíjat a munkástól levonhatja. A községi előjáróság már megkezdte az újításokat. Minden munkásnak elsőfontosságú érdeke, hogy könyvét megújítsa, de a biztosítási kötelezettség elmulasztását mind a munkaadó, mind a munkavállalóknál szigorúan bünteti a törvény. A könyvújítás végső határideje január 31.

— **Megállapították a kenyér- és lisztfejadagot.** Jelentettük már, hogy a kormány országosan bevezette folyó hó 15-ével a liszt- és kenyérjegyet. Közöltük azt is, hogy a kenyeret, ill. firomlisztet igényelni kell és pedig a kereskedőktől, akik Szarvason az egész kenyér- és liszteladást lebonyolítják — természetesen hatósági ellenőrzés mellett — majd Vasárnap megjelent a közellátási miniszter rendelete, mely a 3-5 kategóriának megfelelően megállapította a fejadagot. Eszerint az alapfejadag a napi 25 dkg kenyér, a második csoportba tehát a testi munkások közé tartozók ehhez még külön napi 15 dkg-nyi pótkenyérjegyre jogosultak, míg a nehéz testi munkások 35 dkg-nyi pótftheadagot kapnak munkaadói igazolás alapján. Ugyanennyit kapnak a terhes és szoptató anyák is. A finomliszt fejadag egységesen 50 dkg hetenként.

Bérlevél (SZEGŐDSÉGLEVÉL) állandóan kapható a Müller-cégnél!

Rendszeresítették ezenkívül a váltójegyrendszert a vendéglátói és étkezési étkezésekhez. A váltójegyek a dohánytözsdekben kaphatók, míg a jegyeket valószínűleg ki fogják kézbesíteni, mint a cukor- és a petróleumjegyeket. A rendelet mindenemmel ezzel kapcsolatos család, vagy visszaélés: igen súlyos büntetéseket helyez kilátásba.

— **Ügyészválasztások.** Dr. Csicsely Mihály ügyvédet, lapunk volt felelős szerkesztőjét a Szarvasi Hengermalom, mint Szövetkezet és a Hangya Szövetkezet ügyészévé választották. — Dr. Gémes Szilárd ügyvédet a Tóniszállási Legeltetési Társulat ügyészévé választotta. Gratulálunk.

— **Felárat kapnak a gazdák a Hombárnak felajánlott kukoricavetőmagért.** A tavaszi tengerivetőmag biztosítása érdekében a földművelésügyi miniszter felhívással fordult a gazdákhöz, hogy a vetési célra alkalmas, korai érésű és egyben tengerikészletüket ajánlják fel az áltami vetőmagakció céljaira. A földművelésügyi miniszter a közellátási miniszterrel és az árkormánybiztossal egyetértőleg gondoskodott arról, hogy a gazdák a felajánlott mennyiségnek megfelelő, takarmányozási célra szolgáló tengerit kapjanak cserébe és ezenfelül az alábbi felárakat: korai tengeri szemes állapotban mázsánként 10 pengő, korai tengeri csöves állapotban mázsánként 6 pengő, egyéb tengeri szemes állapotban mázsánként 5 pengő. A vetőmagnak alkalmas tengerikészleteket az állami akciók céljaira a Hombár-kirerdeltségeknak, vagy bizományosoknak kell felajánlani.

— **Kiigazítják a választói névjegyzéket.** A képviselői választói névjegyzéket minden esztendőben kiigazítják. Ez a munka ezúton is a tolyó hónapban történik meg. A választói névjegyzék közszemlén van, azt bárki megnézheti, s ha valamely oknál atból az elmúlt években kimaradt, de képviselőválasztói jogosultsága megvan, jelentkezzen január hó 31-ig a község előjáróságánál.

— **Mezőgazdasági munkásokra nem vonatkozik a béremelés.** Illetékes helyről nyert felvilágosítás alapján jelentjük, hogy az új munkabérek megállapító rendelet a mezőgazdasági munkásokra nem vonatkozik, mert azt az újabb béremelést tulajdonképpen az árak általános emelkedése tette szükségessé, nagyrészt oly cikkek árai tehát, melyeket a mezőgazdasági munkás természetben kap meg. Ezzel kapcsolatos az a felvilágosító rendelkezés is viszont, mely szerint a felemelt illetmény a tanárokat is megilleti.

MÁVAUT MENETREND

Érvényes január hó 12-től további intézkedésig

a 1162. Szarvas-békéscsaba útvonalon

		km	ÁLLOMÁSOK		
—	6:46		ind. Szentes MÁVAUT (1169) ind. Ócsöd MÁVAUT (1168)	érk. érk.	— 15:50
xx	7:20		ind. Szarvas Árpád-szálló	érk.	xx 14:55
	7:22	1	Szarvas csendőrlaktanya f. m.		14:53
	7:25	3	Endrődi elágazás f. m.		14:50
	7:28	5	Szarvasi ezüstszállók f. m.		14:47
	7:34	9	Csabacsüd közszékháza f. m.		14:41
	7:36	10	Csabacsüd vasútállomás		14:39
	7:43	15	Gyomai elágazás f. m.		14:32
	7:47	18	Ponyiczky-tanya f. m.		14:28
	7:57	23	Kondoros		14:18
	8:05	28	Apponyi iskola f. m.		14:10
	8:10	31	Kiskondorosi csárda f. m.		14:05
	8:12	32	Soproni tanyák f. m.		14:03
	8:17	35	Kamuti csárda f. m.		13:58
	8:20	37	Nagy Czirok-tanya f. m.		13:55
	8:28	42	Megyeri iskola f. m.		13:47
	8:37	48	Békéscsaba Román-kereskedés f. m.		13:38
	8:40	50	érk. Békéscsaba Csaba-szálló	ind.	13:35
	—	51	érk. Békéscsaba pályaudvar	ind.	13:25
	9:15		érk. Gyula MÁV (151) MÁVUT (1160/a)	ind.	12:57

f. m. = feltételes megállóhely. — — xx = csak hétköznapokon közeledik.

Megállapították az 1942. évben Békés vármegyében érvényes legkisebb és legnagyobb mezőgazdasági munkabéreket

Lapunk multheti számában részleteiben is ismertettük a Békés vármegyében érvényes legkisebb és legnagyobb mezőgazdasági munkabéreket. Mint-hogy e lappéldányunk teljesen elfogyott, az érdeklődés pedig nagyon nagy, de mert e munkabérek mindenki által, munkás és munkaadó egyaránt való megismertetését magunk is szükségesnek tartjuk, az alábbiakban ismét közöljük azokat.

A rendelet mindenekelőtt osztályozza a napszamosokat és idénymunkásokat (hónaposokat) a következőként:

I. osztályú munkás az a férfi, aki a 19. életévét betöltötte és aki nehéz munka kifejtésére

(kaszálás, zsákolás) is képes.

II. osztályú munkás:

a) az a teljes munkabírási nő, aki a 17. életévét betöltötte, de az 55. életévét még nem töltötte be.

b) az a teljes munkabírási férfi, aki a 16. életévét betöltötte, de a 19. életévét még nem töltötte be,

c) az a 19. életévét betöltött férfi, aki nehéz munkára nem képes.

III. osztályú munkás:

a) az a férfi, aki a 16. és az a nő, aki a 17. életévét még nem töltötte be,

b) az a férfi, aki a 60. és az a nő, aki az 55. életévét betöltötte.

Legkisebb és legnagyobb munkabérek

I. Napszámbekek élelmezés nélkül:

1. Az I. osztályú munkás közönséges napszámbekei

	január február	március április	május június	július aug.	szeptemb, október	novemb, decemb.	hóban
Gyula m. város Békéscsaba m. v. Orosházi járás	2.50	3.10	3.90	4.40	3.90	2.80	P
Gyulai járás Gyomai járás Békési járás Szarvasi járás Szeghalmi járás	2.20	2.80	3.80	3.90	3.30	2.60	P

a) A II. osztályú munkáskategóriába tartozó munkások a fenti napszámbeke 75 százalékát, a III. osztályú munkáskategóriába tartozó munkások pedig 50 százalékát kapják.

b) Az egész napi időt kitöltő, nagyobb fizikai megerőltetést kívánó munkánál (aratás, zsákhordás) foglalkoztatott napszamosoknak a fentiekben megállapított az I. osztályú munkásokat megillető napszámbeke 25 százalékkal felemelt összege jár.

c) Élelmezés fejében a napszámbeke naponta 80 fillér vonható le. Az élelmezésnek legalább napi háromszori étkezésből kell állni.

d) A törvényes munkaszüneti napon végzett munkáért az arra a hónapra megállapított, a munkás osztályának megfelelő napszámbeke 25 százalékkal felemelt összege a bér.

e) Bogárirtásnál, acatolásnál és ehhez hasonló, kifejezetten könnyű, általában gyermekek által végzendő munkáknál fog-

lalkoztatott gyermekmunkás 14 éves koráig bezárólag a napszámbeke 120 pengő.

f) A cukorrépa tavaszi munkájánál és pedig: sarabolás, egyelés, kapálás, a napszámbeke a munkások osztályozására tekintet nélkül 250 pengő.

g) A fentiekben megállapított bérekért a munkaadó által igényelhető munkaidő napfeljöttől naplementéig tart, még pedig március hó 16-tól október 15-ig félóra reggelizési idő, június és július hónapokban másfélóra, az év többi hónapjaiban egy óra ebédszűz, április 24-től szeptember 29-ig félóra uzsonnaidővel.

h) Annak a napszamosnak, aki igás állatok mellett van alkalmazásban és az igás állatok etetését és ápolását is végzi, az osztálya szerint megállapított napszámbeke 10 százalékkal magasabb napszámbeke jár.

i) A fentiekben megállapított napszámbekek legkisebb, egyben legnagyobb napszámbekeknek tekintendők.

II. Aratási és cséplési munkabérek.

1. Aratás, hordás, asztagolás részbekei élelmezés mellett:

Gyula megyei város, Békéscsaba megyei város, békési, gyulai, gyomai, szarvasi és orosházi járásokban ősziek: 12 rész termés és szalma. Biztosíték 90 kg katasztrális holdanként. Tavaszok 11 rész termés és szalma, biztosíték 80 kg k. holdanként.

Szeghalmi járásban ősziek: 11 rész termés és szalma, biztosíték 90 kg kat. h-ként. Tavaszok: 10 rész termés és szalma, biztosíték 80 kg kat. holdanként.

Élelmezés hetenként és páronként 20 kg búza, 2 kg szalonna, 2 kg bab, vagy más főzelék, 2 kg burgonya, 1 kg hús, fél liter ecet, fél kg só és

50 fillér fűszerpénz.

Amennyiben a burgonya és a hús a munkaadónak nem áll rendelkezésére, beszerzése nehézségekbe ütközik, ebben az esetben a fűszerpénz 2 pengőre emelhető fel.

A hordási és asztagolási időre a fentiekben megállapított élelmezésnek a hordást és asztagolást végző részes részbeke az 50 százalékát jár.

a) Az aratás, hordás és asztagolás részbekei élelmezés nélkül az élelmezés mellett megállapított részbekek egyrész-szel felemelt mennyisége, vagyis ahol élelmezés mellett 12 rész, ott élelmezés nélkül 11 rész és így tovább. Az élelmezés nél-

küli biztosíték az élelmezés melletti biztosítéknak 20 kg-al felemelt mennyisége.

b) Ha a munkaadó a learatandó terület egy részét aratógéppel vágja le (segít), az így learatott terület részbeke fejében a munkavállaló tartozik az aratógép után a kévék összerakását és a tarló gereblyézését elvégezni, azonkívül a munkaadó részbeke annyi külön munkanapot teljesíteni, ahány kat. hold gabona levágását a munkaadó géppel elvégezte.

c) A 100 holdon aluli birtokkal rendelkező munkaadó a szalmarész a részes aratótól megválthatja a helyben szokásos mázsánkénti napi áron.

d) A gabonarész és a szalmarész a munkavállaló lakásáig a munkaadó hazaszállítani köteles, vagy a fuvar készpénzzel megválthatja. A szalmarész fuvarjának megváltási ára fejében a munkaadó egy-egy részesnek 5 pengőt tartozik fizetni.

e) A marokszedő része a gabona aratórész egyharmad része. Az arató által kiszolgáltatandó egyharmad rész a marokszedőt csak arra az időre eső aratórészbeke illeti meg, amikor a marokszedő a kaszással együtt dolgozott. Az egyharmadrész megállapítása szempontjából az aratásra az aratórész 80 százalékát, a hordásra 10 százalékát és az asztagolásra 10 százalékát kell számításba venni.

f) Egy-egy kaszásra legfeljebb 8 kat. hold learatandó területet kell biztosítani, de 6 kat. holdnál kevesebb nem lehet.

g) Azokban a gazdaságokban, amelyekben az 1940 évben június 1-ig írásban kötött aratási szerződések igazolása szerint a jelen munkabérszabályzatban megállapított részbekeknél magasabb részbeke volt kikötve, ugyanezek a részbekek az 1942-ik évben is megadhatók.

2. Aratás, hordás, asztagolás szakmánya bekei katasztrális holdanként:

a) Élelmezés mellett: Gyula m. megyei város, Békéscsaba megyei város, békési, gyulai, gyomai, szarvasi, orosházi járásokban 110 kg, szeghalmi járásban 100 kg. Élelmezés ugyanaz, mint a részes aratóknál.

b) Élelmezés nélkül: Az élelmezés nélküli szakmánya bekek az élelmezés mellett megállapított szakmánya bekeknek 20 kg al felemelt mennyisége.

3. Cséplési és kazalozási munkabérek:

a) Élelmezés mellett a szemtermés 35 százaléka.

b) Élelmezés nélkül a szemtermelés 4 százaléka.

c) A cséplőgépnél foglalkoztatott nőmunkás a férfi cséplőmunkás keresetének 75 százalékát kapja.

d) Amennyiben a cséplőgépnél elevátor nem működik, a cséplőmunkásoknak a fenti a) illetőleg b) pontok alatt megállapított százaléknál 0,1 százalékkal magasabb bér jár.

e) A gabonajárandóságot a munkaadó a munkavállaló lakásáig hazaszállítani köteles, vagy a fuvar készpénzzel megválthatja, illetőleg a gabonajárandóságot a munkaadó a munkavállaló lakóhelyén lévő

Futura (Hombár) útján méretheti ki.

f) Az élelmezés egy hétre, egy személyre ugyanaz, mint a hordásnál és asztagolásnál.

g) A fenti aratási és cséplési munkabérek legkisebb, egyben legnagyobb munkabéreknek tekintendők. (Folytatjuk.)

APRÓHIRDETÉSEK

1 és fél hold az Ugáron a Král féle földből eladó. Érdeklődni Skorka Györgynél. 580

Gaal Mátyás háza eladó III. ker. 54 sz. 577

Öcsödön a kövesút mellett fekvő üzlethelyiségnek alkalmas 365 számú ház szabadkézből eladó. Érdeklődni lehet Öcsödön Aponyi Imre 93 sz. tanyáján. 584

Eladó az V. külkerületben 100 kishold föld, esetleg több részletben is. Az eladással dr. Tokay László ügyvéd van megbízva. 493

Eladó egy 100 as csepel segédmotoros kerékpár jó üzemből állapotban jó gumikkal a békésszentandrás szivattyú telepen. 456

Ügyes fiút tanulónak vagy kifutónak felvesz Pribelszky János fűszerkereskedő. 588

Szörhalmi legelőn fél paljeta eladó III. belkerület 15 sz. 598

Csonka Pál 17 éves géplakatos tanoncnak menne. Csabacsüd belterület 227. 595

Ezüstszőlők mellett 2000 □-öl föld eladó. Jelentkezni III. külker. 342/6 Skorka Györgynél. 597

II. ker. 92 számú házban üzlethelyiség kiadó. Érdeklődni ugyanott. 596

A volt Weiczner-féle vendéglő IV. 163 sz. szabadkézből eladó. 594

III. ker. 212 szám alatt kettőszoba-konyha lakás azonnalra kiadó. Érdeklődni lehet Janurik Hombár bizományosnál. 590

Gépészkovácsnak vagy géplakatosnak tanoncnak menne Csonka János, Csabacsüd, 227 szám. 593

Mezőtúri határban 33 kishold tanyával eladó. Érdeklődni Farkas Jánosnál V. külkerület 250 szám. 591

Décsen 10 hold föld eladó. Érdeklődni Czinkóczi Jánosnál VI. külkerület 185. 592

I. ker. Gyóni Géza utca 210 számú ház eladó. 601

10 hold szántóföld Ujdecson eladó. Érdeklődni III. ker. 13 602

EXTRA

TINTENKÜLI TÖLTŐTOLL

KAPHATÓ A

Müller könyvkereskedésben

Nyomatott Müller Károly könyvnyomdájában, Szarvason